Nro 104.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

z *Wilna VS.* 17. *NS.* 28 *Września.* 1799. *w Sobotę.*

z Londinu 30 Sierpnia z Gazety Frankfor skiey.

Od flotty Lorda Duncan żadnych nie mamy dotąd rapportow urzędowych. Słychać że General Abercromby z całym woyskiem wylądował w Texel. W tey właśnie chwili daią ognia z armat w Londińskiey wieży; przyczyna nie wiadoma. W prywatnych listach donoszą Officyerowie, że między żołnierzem lądowym i morskim Panuie przykładna iednomyślność, która każe nam się spodziewać naypomyślnieyszych skutkow z tey wyprawy.

Gdy albowiem Lord Duncan odebrawszy odpowiedź od Admirała i rządu Batawskiego, względem przyięcia Xiążęcia d' Orange Stathudera, kazał czynić przygotowanie do wylądowania; maytkowie prosili nayusilniey, ażeby pierwsi występować z Okrętow, zabierać szturmem batterye nieprzyiacioł, i pierwszy ich ogień mogli wytrzymywać, chcąc tym sposobem ochronić lądowego żołnie za utrudzonego żeglugą i morskim powietrzem.

Po wysłaniu przedniey straży Xiąże d'York z drugą diwizyą pod żagle wychodzi; ta składać się będzie z 15. tysięcy piechoty, 10 tysięcy iazdy, i tysiąca artylleryi. Między piechotą liczemy regimenta gwardyi Królewskiey. Z Irlandyi General Hutchinson prowadzi swoią brigadę; ta do trzeciey diwizyi ma należeć. Wszystkim regimentom zalecono iak naymniey bagażow zabierać; resztę w Zamku Dover złożono, która za powrótem z wyprawy rozdana będzie żołnierzowi.

Póki Xiąże d' York zabawi w Hollandyi, w kraiu naszym Xiąże de Glocester naywyższą kommendę nad woyskiem lądowym mieć będzie. Z wyspy S. Marcou donoszą, że między la Hogue i rzeką Isigny diwizya woysk Francuzkich obozem stanęła; nie mamy iednak przyczyny lękać się z tey strony niebeśpieczeństwa żadnego, pewni będąc, że Flotta Brestеńska w teraznieyszey roku porze nie odważy się wynijść pod żagle, tym bardziey potkać się z Lordem Bridport.

W Królestwie Irlandzkim poruszenia ziednoczonych Irlandczykow tym mniey uwagi sprawuią, im więcey dowodzcow dawnego rokoszu z kraiu rząd oddalił. Oprócz wysłanych iuż w rozmaite strony, przed kilko dniami w porcie Waterford wsadzono na Okręta 500 ludzi i do Embden prowadzić kazano, gdzie do woyska Pruskiego oddani bydź maią. Dzieie się to na mocy umowy przez Lorda Cornwallis podpisaney, który zeszłego roku zwycięzca w wielu bitwach, chcąc rychły koniec położyć woynie domowey, przyrzekł naczelnikom rokoszanow pardon Królewski, i wyiazd do Neutralnego kraiu, ieśli taiemnicę buntu obiawić zechcą rządowi.

z Paryża 6 Września z Gazety Hamburgskiey.

Officyerowie od armii Włoskiey donoszą, że pod czas wiadomey bitwy pod Novi, artillerya nasza wystrzelawszy wszystkie ładunki, cofać się nakoniec musiała. Cóżkolwiek się stało, to pewna że Generałowi artilleryi Debelle przyieżdżać do Paryża kazano; od niego woienny Minister Bernadotte chce bydź dostatecznie uwiadomionym o stanie prawdziwym sił Francuzkich w kraiu Genueńskim i części Piemontu, którą dotąd ieszcze utrzymuiemy.

Rapporta urzędowe z Toulouse opisuią bitwy z insurgentami wygrane pod Bourgade, Beaumont, Martory, i na wielu innych mieyscach; z tąd się pokazuie, że rokosz w Departamentach południowych przytłumiony zupełnie dotąd nie iest, iak tylekroć głoszono; owszem twierdzą niektórzy, że Wodz Roialistow Paulo zabity nie iest, lecz złączywszy się z drugim ich Generałem Roger, grozi niebeśpieczeństwem, albo przynaymniey siły nasze mocno rozrywać będzie.

W skarbie publicznym iednaki zawsze niedostatek gotowizny; urzędnicy mianowicie ciwilni dawno płatnikie są: co niektórych przywiodło do sprzedania własnych sprzętow. Z tąd powszechne wszystkich nieukontentowanie ku rządowi. W Pałacu Salm zeszli się na taiemną radę nayznacznieysi z prawodawcow, chcąc wynaleść skuteczne śrzodki do zbawienia Oyczyzny. Mówiono bardzo wiele, podawano tysiączne proiekta, iak łatwo zgadnąć, iedne drugim przeciwne. Cóż za koniec? poróżnili się Oratorowie, nie zrozumieli się, i nic nie zrobiwszy do domow powrócili.

w Departamentach Zachodnich Szuanowie nie przestaią prowadzić otwartą woynę. Officyer na czele 130 ludzi pod Meslay napadniony przez 600 nieprzyiacioł, ledwie 30 żołnierza uprowadził do Ballee Kommendant miasta Laval wysłał licznieyszą diwizyą; ta co sprawiła nie wiemy; o tym wątpić nie można, że cały kray Vendeyski i Departamenta okoliczne są dziś teatrem woyny drugiey domowey, która zniszczy zapewne co w pierwszey przypadkiem ocalało.

Nie potwierdza się wiadomość przed kilko dniami rozgłoszona w naszey stolicy o śmierci Oyca S. Officyerowie z Neapolitańskiego kraiu przybyli do Toulonu iednomyślnie przyświadczaią, że garnizony nasze w Capui i Gaecie Anglikom życie i całość przypisać powinny. Gdy albowiem po kapitulacyi Lazzaronowie przeciwko Francuzom zbroyno powstali, Generałowie Angielscy zbroyną także ręką nieprzyiacioł swoich od zguby ratowali.

Chociaż akt oskarżenia przeciwko bywszym Direktorom w radzie 500 większością głosow odrzucony został, dotąd iednak niektórzy z reprezentantow przypominać nie przestaią w mowach swoich, że im naród Francuzki winien swóy upadek dzisieyszy. Tak niedawno dowodził obszernie Briot, że bywsi Direktorowie gardząc zgromadzeniem prawodawczym, łamiąc Konstitucyą. zrywaiąc odwieczne z Portą przymierze, wysyłaiąc Generała Buonaparte na wygnanie do Egiptu, wszystkie klęski iuż doświadczone i przyszłe na nas zciągneli.

Tenże Reprezentant pokazał, że wyprawa wschodnia dziełem iest Ministra Talleyrand Perygord. On roku RPtey 5. w Instítutum narodowym miał mowę, w którey dowodził, że osady potrzebne są Francuzom, że Xiąże de Choiseul roku 1769. chciał one założyć w Egipcie. Jeśli Buonaparte przyioł chętnie i pochwalił proiekt nowey wyprawy, uczynił to iedynie chcąc uniknąć zastawionych sideł na siebie. Zastraszał też iego przykład okropny Generała Hoche, według powszechney pogłoski, przez nieprzyiacioł osobistych otrutego.

Po tey mowie Briot podał propozycye: 1. Wezwać naród Francuzki do bronienia kraiu. 2. Ustanowić kommissyą z 5 osob złożoną, która radom narodowym proiekta do praw gotować i podawać będzie. 3. Zkassować Ministra policyi, ustanowić zaś Ministra Instrukcyi. 4. Roskazać Direktorom, ażeby regestr emigrantow kiedyżkolwiek ogłosili, nie wpisuiąc, ani też wymazuiąc odtąd nikogo. 5. Skassować Kommissarzow woiennych. 6. Półbrigady nazwać legionami, daiąc im imiona mężow Oyczyznie zasłużonych 7. Corok pod czas pokoiu, dawać 10 tysięcy dimissyi, na mieysce zaś uwolnionych tyleż nowych żołnierzy zaciągać. 8. Uroczystości, 18 Fuctidror, 13 Vendemiaire, i 9. Thermidor odtąd nie swięcić. Te i kilka innych propozycyi wzięto na uwagę.

Kilka dzienników w stolicy naszey drukować zakazano. Pobudkę do tego rządowi dał z nich ieden, pytaiący się czytelnikow z okoliczności zgonu Jouberta, czyli śmierć wodza nie iest dobrodzieystwem dla narodu Francuzkiego; i czyli ten nie powinien dziękować śmierci za skruszenie tey szpady, która przez lat 8 niemało ludu w bitwach pożyła. W stolicy naszey zupełna teraz panuie spokoyność; o Jakobinach, i klubach, zchadzkach i zamysłach ich nic nie słychać.

W zgromadzeniu prawodawczym czytano rapporta Generałow: Masseny, Championeta, i Moreau; każdy z nich odniosł korzyść nieiaką; lecz cóż to iest w porównaniu z klęskami naszemi? Pierwszy naprzykład donosi, że Generałowie Soult i Molitor d. 30 Sierpnia attakowali Austryakow pod Usnach i Glaris; ieńcow tu zagarneliśmy ledwie 300. Podobnym sposobem we Włoszech Generał nieprzyiacielski Klenau zbliżył się do Genui, i za pomocą fregat Angielskich attakował pod Recco stanowiska nasze o mil kilka od miasta stołecznego.

Widząc niecespieczeństwo armii całey Moreau, który po śmierci Jouberta nie oddalił się z obozu, poszedł w tamte strony. Generałom Miollis i Wattryn uderzyć kazał; zabiliśmy ludzi 60, ieńcow 500 mamy. Championnet z głowney kwatery w Embrun pisze, iż armia Alpeyską zwana do Piemontu iuż wkroczyła. Nim zaydą większe bitwy które tu nieuchronnie są konieczne, iuż stoczono kilka mnieyszych utarczek; wszystkie dla nas pomyślne były.

Prawe skrzydło naprzod stanowiska Montagnetta i Barriccades zaieła; nieprzyiacioł tam poległo 400. Centrum pod Generałem Duhem 26 Sierpnia pod Villeret zwyciężyło; tam w 5godzinney bitwie padło nieprzyiacioł 600; zabraliśmy ieńcow 120 i 2 działa. Naostatek pod Exilles i Lassiette 300 ludu trupem położono, 50 wzięto. Swoią stratę Championnet skromnie wyrachował na kilkadziesiąt ranionych; życia zaś

w kilku zaciętych bitwach nikt nie ſtracił. Woyſka naſze zbliżyły ſię do Suze. i Pignerol w Piemoncie.

Nie ma Championnet w obozie nad 30 tyſięcy; wiele na tym zależy, aby nie wdaiąc ſię w bitwę z nieprzyiacielem licznym i zwycięzcą szczęśliwym, uſiłował połączyć ſiły ſwoie z armią Generała Moreau. Na monument dla Generała Joubert w Departamencie Ain Oyczyznie iego, Zgromadzenie prawodawcze 12 tyſięcy liwrow naznaczyło. Słychać że woyſka naſze tayną wyprawę przedſięwziąć w krótce maią na którey znaydować ſię będzie Miniſter Bernadotte.

Stefan Montgolfier ieden z wynalazcow ſztuki żeglowania na powietrzu, umarł niedawno w Annonay maiąc lat 52. W mieście Amiens zgorzał przypadkiem bardzo znaczny magazyn żywności. Direktoryat uwolnić z więzienia roſkazał Generała Launay w Toulouse oſkarżonego o wpływanie do insurrekcyi w Departamentach południowych. On całą taiemnicę wyiawił rządowi, który o wszyſtkim wcześnie oſtrzeżony ſkutecznie zapobiegł złemu.

Woienny miniſter do Departamentow zachodnich kazał przeprowadzić 15 tyſięcy nowego żołnierza; za temi więcey naſtąpi, ieżeli powſtanie Szuanow, lub spodziewane Anglikow wylądowanie tego wyciągać będzie. W lasach Eu, w Departamencie niżſzey Sekwany zgromadziła ſię kupa niespokoynego ludu; las woyſkiem opasany; spodziewać ſię trzeba, że w tych ſtronach rozruchy domowe prędki koniec wezmą; w mieście Rouen wiele podeyrzanych osob aresztowano.

z Conſtantinopola 30 Sierpnia z Gazety Hamburgſkiey.

Porta Ottomańſka dnia wczorayszego wiadomość odebrała, że Kiose Muſtafa za pomocą Roſsyiſko Angielskiey eſkadry opanował iuż Rosette i Abukir. Po zaięciu miaſt pomienionych armia Turecka do Alexandryi poszła; wkrótce więc podobno Egipt powróci pod posłuszeńſtwo Wielkiego Sultana. Na dowod zwycięztwa naszego, dawnym zwyczaiem przywieziono do ſtolicy kilka worow napełnionych uszami odciętemi nieprzyiaciołom poległym w Abukir.

Wielki Sułtan Tatarowi z rapportem przyſłanemu darował koſztowne futro, i pensyą do życia naznaczył. Z Akry przybyło tu wiele Tureckich żołnierzy iak mówią, ranionych w bitwie pod Abukir. Liczba woyſk na ląd wysadzonych w Egipcie wynosi do 40 tyſięcy. W pomienionym wyżey mieście Francuzi garnizon wielki trzymali, maiąc one za twierdzę i przedmurze kraiu całego. Attakiem Sidney Smith kierował. Bitwa zacięta i bardzo krwawa: z obu ſtron wiele ludu poległo, 1500 Francuzow w pień wycięto.

Kapitan Baſza z flottą Ottomańſką ſtoi dotąd w Dardanellach. W ſtolicy naſzey zchwytano kilka ſzpiegow Francuzkich; trzech którzy miaſto podpaliwſzy zrobili ſzkody niedawno na półtora milliona piaſtrow, i flottę zniſzczyć podobnym ſpoſobem zamyślali; śmiercią rząd ukarał. W Smyrnie i okolicznych miaſtach morowa zaraza panuie. Na to mniey zważaiąc Kupcy zamyślaią handel rozpocząć z Włochami. Zwycięſtwa narodow zprzymierzonych nad Francuzami odnieſione, powszechną radość u nas ſprawiły.

z Hamburga 13 Września z Gazety N. Hamburgskiey.

Przez nadzwyczaynego gońca odbieramy dziś z Amſterdamu naſtępuiącą wiadomość. Dziś rano (d. 10.) o godzinie 4 z rana armia Francuzko Batawſka Anglikow attakowała. O godzinie 9 wieś Protten i ſzańce wzdłuż Zyp leżące ſzturmem wzięte zoſtały. Francuzki General David w bitwie poległ; kula mu głowę urwała. Uſtępuiąc nieprzyiaciel z boiowiſka, wsie School i Schooldam zapalił. Strata iego wynosi na 800 zabitych i ranionych. General en chef Brune gońca przysłał z donieſieniem do municypalności naszey. Czekamy wkrótce dokładnieyszego rapportu.

z Hagi 10 Września z Gazety Hamburgskiey.

Spodziewaliśmy ſię w tych dniach ważnych przypadkow, nic ſię przecie dotąd nie ſtało w kraiu naszym; głoszono że Anglicy attakować będą rozmaite miaſta; że z drugiey ſtrony Brune i Daendels coś przedſięwezmą przeciwko Generałowi Abercromby, nim odbierze wszyſtkie poſiłki; lecz do dziś dnia Anglicy i Batawowie z Francuzami ſtoią nieczynni; wyiowszy małą utarczkę, w którey ſtraciwszy iednego żołnierza, iednego Anglika wzieliśmy w niewolę.

Główna kwatera armii naszey w Alkmaar; lewe ſkrzydło rozciąga ſię do Afenhorn, centrum do Oudearspel, ſkrzydło prawe do Pelten, z kąd niedawno uſtąpił nieprzyiaciel. Ponieważ zaś poſiłki wszyſtkie iuż do ſiebie zciągnoł Wódz Francuzki, dziś albo iutro naſtąpi zapewne walna rosprawa; podobno albowiem negocyacye nic nie ſprawiły. To pewna, że wraz po wyiezdzie z obozu naszego Generała Don, rząd wysłał gońcow do Berlina.

Słychać że nieprzyiacielſka Flotta ſzturm przypuściła dnia wczorayszego do Goeree i la Briel; co ſię tam ſtało nie wiemy; iakim zaś sposobem Flotta Batawow, rzadkim w dzieiach przykładem, bez bitwy poddaną zoſtała, pokazuie naſtępuiący rapport Admirała Story. Jak tylko na wieżach w Texel i Helder, iako też na batteryach nadbrzeżnych poſtrzegli maytkowie nasi

powiewaiącą chorągiew Xiążęcia d' Orange, natychmiaſt insurrekcyą podnieśli.

Admirał Mitchell wprowadził do portu naprzód fregaty, Korwety, i ſtatki przewozowe z woyſkiem lądowym, ponieważ okręta woienne nie mogły łatwo przeyść ciasnego kanału. To widząc Story poſtanowił attakować nieprzyiacioł; lecz gdy hasło do boiu podnieść zamyśla, ſmutną wiadomość odbiera, że maytkowie Washingtona bunt podniosłszy walczyć nie chcą. W takim zdarzeniu Admirał lud ſwóy do powinności nakłonić uſiłował; lecz zabiegi iego daremne były.

Już albowiem maytkowie do morza wrzucać zaczeli ładunki, kule, prochy; toż ſamo czynili towarzysze na innych Okrętach. Kapitan Braam i Jong donieśli naywyższemu Kommendantowi, że bitwę ſtaczać niepodobno w takich okolicznościach. Kapitan Huis na swoim Okręcie dwóch dowodzcow aresztował; lecz to na nic ſię nie przydało. Kapitan Kols oświadczył, że w przypadku potyczki, okręt iego do nieprzyiaciela ſtrzelać nie będzie; ponieważ tak mieć chcą maytkowie.

Nie pozoſtało więc Admirałowi Story, iak tylko d. 30 Sierpnia rano wysłać do Wodza Angielſkiego Kapitanow Capelle i Jong, w tey nadziei, że czas odmianę iaką ſprawi na umysłach morſkiego ludu. Y to iednak nie pomogło: iuż maytkowie z umowy powszechney głośno oświadczyli, że walczyć nie będą. Powrócili Deputowani; za niemi przybyło dwóch Officyerow nieprzyiacielſkich; którzy imieniem Admirała Mitchell nas do poddania ſię wzywali.

Story widząc że oprócz Okrętu Batavier wszyſtkie inne bić ſię nie chcą; poſtanowił nakoniec ſiebie i Officyerow RPtey wiernych ogłoſić brańcami woiennemi. Co gdy ſię ſtało, Anglicy wywieſili Flagę Xiążęcia d' Orange, radząc Admirałowi naſzemu, ażeby onę według powszechnego zwyczaiu wyſtrzałem z armat przywitał; odpowiedział Story, że poddawszy ſię w niewolę, władzę utracił, i nic iuż na Okrętach przedtym ſwoich nie może roſkazywać.

Jedyna teraz nadzieia Patryotow naszych w wierności woyſka Batawow lądowego, i przezorności Generała en chef Brune. Ten nie oddala ſię do Paryża, iak głoſzono; Kellerman u niego pełnić ma obowiązek Jnspektorſki. Z Departamentow Belgickich regimenta poſiłkowe ciągnąć nie przeſtaią. Za Generałem Vandamme, David. i Giroux przybyli z brygadami ſwoiemi. Wſzyscy zaś idą na Rotterdrm, Harlem i Alkmaar do północney Hollandyi, co bliſką bitwę oznacza.

z Amſterdamu 10 Września z Gazety Hamburgſkiey.

W mieście naſzym i okolicach iego Generał Guerike utrzymuie dotąd beſpieczeńſtwo i ſpokoyność. Na odgłos attaku przez Anglikow przypuſzczonego do Briel garnizon Rotterdamu ruſzył w tamte ſtrony. Jeden z nieprzyiacielſkich ſtatkow kilkunaſtu ludzi wyſadziwſzy na ląd zabrał telegraf nad brzegiem poſtawiony. Wielki magazyn żywności i furażow który w Anwerpii mieli Francuzi, teraz do Bergopzoom przeprowadzić kazali.

Oprocz woyſka poſiłkowego, iakie iuż mamy w kraiu naſzym, ieſzcze 6 tyſięcy Francuzow poſpieſza z wnętrznych Departamenrow. Wezwanie twierdzy Coeworden do poddania ſię Xiążęciu d' Orange, nie ſprawiło ſkutku żadnego. Biegała w mieście naſzym pogłoſka, że Arnheim i Nimega otworzyły bramy Emigrantom Batawſkim; ukazali ſię ci wprawdzie na granicy RPtey od wſchodu; lecz za nadciągnieniem żołnierza Francuzkiego wſtecz poſzli.

U nas nad brzegiem Zuydersee ſypać wiele szańcow ; batteryi zakładać kazano; ieśliby ſnadź Anglicy miaſto ubiedz chcieli, woyſka Francuzkie za pomocą Patriotow bronić ſię do upadłey poſtanowiły. Obywatele rekwizycią zaięci zewſząd tu przybywaią; niektorzy poſzedłſzy do Harlem, Muyden, Narden, znowu do domow powracaią. Dziś rano ſłyſzeliśmy mocne z armat ſtrzelanie; wieczorem odbieramy wiadomość, że pod Pelten bitwę ſtoczono; po którey nieprzyiaciele do Helder uſtąpili.

z Zurich 31 Sierpnia z Gazety Frankfortskiey.

D. 27 Arcy Xiąże Karol odprawił radę woienną z wielo Generałami; nazaiutrz poſtrzegliśmy wielkie odmiany; armia zewſząd ruſzać zaczeła; Roſsyiſkie regimenta, które ſię znaydowały w obozie Generała Hotze, brzegiem ieziora Zurich pociągnely. Wieczorem do miaſta naſzego przybył Generał Rimſkoy Korſakow. D. 29 i 30 cała armia Roſsyiſka przez miaſto przechodziła; niektóre regimenta tu zoſtały, inne do Sihlfeld, inne do Baden poſtąpiły.

Połki zaś Auſtryackie po więkſzey części ruſzyły ku Renowi: Generał Hotze głowną kwaterę przenioſł do Rapperswil. Flottilla pod kommendą półkownika Williams, z tąd pod żagle wyſzedłſzy obróciła ſię w ſtronę wyżſzą ieziora naſzego! zabrano na ſtatki 3 tyſiące piechoty; wnoſiemy że pomieniony Officyer ważną bardzo wyprawę ma na celu.

N^{ro} 104.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

z Wilna VS. 17. *NS.* 28. *Września* 1799. *w Sobotę*

z Ratisbony 3 Września z Gazety Frankfortskiey.

Dnia wczorayszego zbierano głosy w Collegium Elektorow i Xiążąt względem propozycyi podaney przez Cesarza Jmci o doſtarczenie contingensow i pieniędzy. Miniſter Saſki oświadczył, że Elektor do R. 1796 wiernie pełnił obowiązki prawem Rzeſkim przepisane; lecz widząc Saxonią niebezpieczeńſtwem zagrożoną, przyſtąpił do neutralności dla Niemiec północnych umowioney; muſi więc słowa dotrzymywać; gotow czynić wszyſtko, cokolwiek ſprzeciwiać ſię nie będzie wiadomey neutralności

Miniſter Brandeburgſki wyraził, że w tey materyi nieda głosu swoiego, ponieważ według zawartych umow, neutralnym bydź powinien. Miniſter Moguncki ofiarował pięciorakie contingens i 100 Rzymſkich mieſiącow, z tego kraiu, który przez Francuzow zaięty nie ieſt. Miniſter Brunswicki nie odebrał inſtrukcyi. W Collegium zaś Xiążęcym wszyscy iuż wotowali; 19 Miniſtrow ſtosowało ſię do żądania Cesarza Jmci.

z Darmſtadu 3. Września z Gazety Hamburgskiey.

Francuzkie Woyſka daley za Heilbron nie wkraczały do Niemiec. Generałowie Auſtryaccy Starray i Meerfeldt przymuſili Mullera do odwrótu. Ten zciągnowszy do ſiebie diwizyą Baraguey nie liczy w Schwetzingen nad 18 tyſięcy żołnierza. Auſtryackie zaś pomnaża ſię regimentami z Szwaycarow idącemi. Sam Arcy Xiąże Karol ma Ren przechodzić w Alsacyi. Już dnia wczorayszego miał głowną kwaterę w Donaueschingen.

z Strasburga 31. Sierpnia z Gazety Frankfortskiey.

General Chateauneuf kommendantem zoſtał w 4. Departamentach Niemieckich. Pod Kehl zburzyć kazano domy bliſkie fortifikacyi, około których naprawienia ciągle pracuiemy. W okolicach naszych ſpokoyność zupełna Od *Philipsburga* dało ſię słyszeć gęſte z armat ſtrzelanie. Mówią że Muller chce obledz pomienioną twierdzę; lecz to niepodobna w tak wielkiey bliſkości woyſk nieprzyiacielſkich,

z Schaffhausen 1 Września z Gazety Frankfortſkiey.

Od trzech dni przez miaſto naſze przeſzło 10 regimentow piechoty Auſtryackiey 6 batalionow grenadyerſkich, 7 półkow iazdy, i liczna za niemi artilerya, do cyrkułu Szwabſkiego. Sam Arcy Xiąże Karol pośpieſzył na obronę Rzeſzy nowym naiazdem od nieprzyiaciela zagrożoney; kwaterę iego do S. Blaiſe w lesie czarnym przenieſiono. Cała armia poſtępuie do okolic Friburga w Brisgau. Gdy wſzyſtkie diwizye w iedno połączone zoſtaną, Arcy Xiąże ma liczyć w obozie ſwoim 65 tyſięcy bitnego żołnierza.

z Stuttgardu 4 Września z Gazety Frankfortſkiey.

Arcy Xiąże Karol w *S.* Blaise ma głowną kwaterę. Znaczna część armii Auſtryackiey opuściła Szwaycary, dokończenie oſwobodzenia tego kraiu zoſtawuiąc zprzymierzeńcom. Powiadaią że Arcy Xiąże Ren przeyść zamyśla między Kehl i Bazileą, chcąc tym ſpoſobem przymuſić Generała Maſsenę do opuſzczenia ſtanowiſk prawie niedobytych iakie zaioł w Czerwcu ieſzcze pod Zurich. To pewna, że z Villingen bardzo wiele pontonow Auſtryacy przewożą do Renu.

Według rapportu z Heilbron odebranego, Francuzi ſtoią ieſzcze w Sinſheim i Wieſloch; ſtraż ich przednia ma ſwoie ſtanowiſko w Woller. Z Auſtryackiey ſtrony Huzarowie Szekler naybliżſi są nieprzyiacieła. D 3 w Heilbron słyszano mocne z armat i ręczney broni ſtrzelanie. To pewna, iż ieśli General Muller rychło nie u-

ſtąpi na brzeg Renu lewy, bitwa ieſt nieuchronna. Niektóre półki Francuzkie od Kehl na przód poſtąpiły, z kąd wnoſiemy, że nieprzyiaciel ieszcze do Szwabii głębiey wkroczyć zamyśla.

z Manheimu 6 Września z Gazety Frankfortskiey.

Wodzowie Francuzcy nie uczynili naymnieyszey odmiany w rozłożeniu woyſk ſwoich od dni kilka; od czasu wtargnienia do Niemiec, oprócz kilku małych utarczek, nic nie zrobili ważnego. Wczora tu przyprowadzono cokolwiek ieńcow i ranionych żołnierzy z regimentu Kiraſsyerow Xiążęcia Alberta. Z Moguncyi donoszą, że pomienione miaſto i twierdza Caſsel ogłoszone są oblężonemi; co iednak, według obietnicy Kommendantow i Adminiſtratorow, niema trwać nad dni kilka. Oſtatniey nocy woyſko Francuzkie bombardować zaczeło Philipsburg. Z początku ogień był gęſty; później oſłabiał.

z Berne 1 Września z Gazety Frankfortskiey.

W tych dniach Francuzcy Wodzowie odprawili walną radę woienną w głowney kwaterze Maſseny, Lenzburg. Powiadaią że poſtanowiono przeyść rzekę Limat, i miaſto Zurich attakować.

z Waldshut 31 Sierpnia z Gazety Frankfortſkiey.

Francuzkie woyſko wzmacnia ſię w powiecie Frikthall pod Lauffenburg, i Gippingen. W tych ſtronach zaczęto ſypać batterye naprzeciw uyścia rzeki Aar do Renu. Wodzowie Francuzcy częſto tu przyieżdżaią dla czynienia obſerwacyi. Pod Albruch reduty założono Z drugiey ſtrony Auſtryacy czynią ogromne przygotowania; moſt na batach pod Rheinheim iuż naprawili. D. 29 do Raſz przybyło z Klotten 7 tyſięcy żołnierza Cesarſkiego; Ren przeszedłszy w Eglisau do okolic Manheimu pośpieszaią. D. 28 liczna Artillerya pod Detlingen ſtanęła; z kąd wnoſiemy, że Arcy Xiąże Karol rzekę Aar przeyść zamyśla.

z Strasburga 5 Września z Gazety Frankfortskiey.

Diwizya gwardyi narodowey miaſta naszego, wczora poszła do fort Vauban, przedtym Fort Louis, i Lauterburga. W całym zaś Departamencie kazano ludziom zdatnym do noszenia broni ſtawać nad brzegami Renu, ponieważ wszyſtkie woyſka regularne do Niemiec wkroczyć maią. Twierdza Philipsburg od dni kilku ieſt oblężona; Auſtryacy w okolicach Kehl znaczne ſiły zgromadzaią,

z Turinu 24 Sierpnia z Gazety Hamburgſkiey.

Feld Marſzałek Suworow od d. 20 ma główną kwaterę w Aſti. Armia zprzymierzona rozciąga ſię teraz od Novi do naszey ſtolicy. Prawym ſkrzydłem kommenderuie Xiaże de Lichtenſtein, po wyieździe Hrabiego de Bellegarde, który niedawno udał ſię do Wiednia.

z Liworny 29 Sierpnia z Gazety Hamburgskiey.

7 Okrętow woiennych Angielſkich, które od kilku dni w porcie naszym bawiły, wysłano ku brzegom Genueńſkim. Generał Klenau ma główną kwaterę w Sarzana; diwizya iego ſkłada ſię z 7 tyſięcy piechoty, tyſiąc iazdy; nadto ma 3 tyſiące wieśniakow, którzy drogi między ſkałami równuią. Mamy nadzieię że wodz pomieniony, odebrawszy których czeka wkrótce, poſiłki znaczne, przez Toſkanią póydzie do miaſta Genui; na on czas armia nieprzyiacielſka do Nice uſtępować muſi.

Ex Direktor Ochs idąc za przykładem Ex Direktorow Paryſkich, wydał w Bazilei piſmo usprawiedliwiaiące poſtępki iego. W mieście Berne powſtał rozruch; ſłychać, że ſpiſek odkryto. W całym kraiu Griſonſkim nie zatrzymali nic Francuzi, oprócz góry Ursule, i doliny Urseren, General Lingen złączywszy ſię z diwizyą Jellachich, podobno nieprzyiacioł wkrótce przymuſi do opuſzczenia ſtanowiſk pomienionych.

W naſtępuiącym Miesiącu Pazdzierniku zaczyna się kwartalna prenumerata Kuryera Litewſkiego; z Pocztą kosztuie na rok złłch 80; na mieyscu złłch 60.